

data fuit per S. R. C. *die 31 Maii 1883*. Nam M. R. sacerdos dioecesis Savannensis exponebat tribus circiter adhuc annis ob apoplexiae morbum sinistri brachii et sinistrae manus usum omnino amisisse. Licentiam petebat celebrandi Missam, Ordinario fidem faciente, praevio experimento, oratorem omnes sacras caeremonias implere posse ipsumque commendante. S. C. reposuit: « SSmus, attentis expositis, ac praesertim commendationis officio Rmi Episcopi Savannensis declarantis oratorem, haud obstante defectu in precibus enuntiato, sacrosanctum Missae sacrificium juxta ecclesiasticas praescriptiones celebrare posse, preces remisit prudenti ipsius arbitrio, ut eidem oratori in aliquo privato oratorio, vel etiam in ecclesia publica, hora minus a fidelibus frequentata, sacrum facere permittat, sub onere tamen ut eidem litanti alius sacerdos superpelliceo indutus continuo assistat, et ipse a celebratione cesset statim ac in ea gravius defecerit aut morbus ingravescat, manente super his onerata conscientia Rmi ejusdem Episcopi. Contrariis non obstantibus quibuscumque ». Alii sacerdoti habenti brachium dexterum inhabile, dispensatio data fuit per S. C. C. ad ipsos ordines recipiendos in *Pampilonen.*, 31 Mart. 1860. Cum enim orator qui statum clericalem amplecti exoptabat, tendonem brachii dexteri ob receptum ictum haberet ita obduratum ut suam frontem manu tangere non posset ad signum crucis faciendum, neque calicem ori admovere, licet omnes alias caeremonias expleret, dispensationem petiit ut posset ad ordines ascendere usque ad sacerdotium sub conditione signum crucis faciendi et sanguinem sumendi ope manus sinistrae, aut utendi calice altiori, quo valeret consummationem peragere ipsa manu dextera. Responsum fuit: « Pro gratia dispensationis et habilitationis juxta votum episcopi, facto verbo cum SSmo ». Vide etiam *Cosentin.*, 13 Jul. 1725; *Placentin.*, 1 Febr. 1766, *per summaria precum*; *Ortonen.*, 27 Jun. 1863, etc., in quibus orator sacerdos qui manu dextera signum crucis facere et calicem ori admovere non poterat, obtinuit dispensationem pro Missae celebratione. E contrario haec dispensatio dene-

gata fuit in *Abellinen.*, 28 Jul. 1770; in *Brixien.*, 26 Jan. 1867, etc.

263. Eodem modo est irregularis qui utraque vel alterutra caret *manu*, aut qui utramque vel alterutram habet ineptam. Mutilum altera manu non posse ad sacros ordines promoveri, tradit etiam expresse Innocentius III in *cap. 6, De corpore vitiatis, etc.* De dispensatione ab hac irregularitate repete quae diximus *n. praec.* Huc spectant sequentes responsiones S. C. C.

Sinistra carens manu orator sacerdos obtinuit dispensationem pro Missae celebratione in *Litomericen.*, 24 Sept. 1864. Facto enim experimento, magister caeremoniarum declaraverat oratorem, saltem manus sinistrae fictitiae adjumento, omnia manu dextera rite peragere posse. Episcopus praeterea oratorem commendabat sive propter illius indigentiam, sive propter penuriam sacerdotum. S. C. reposuit: « Dummodo adsit populi necessitas, et celebret cum assistentia alterius sacerdotis vel diaconi, pro gratia remittenda arbitrio episcopi dispensationis et rehabilitationis, facto verbo cum SSmo ». Vide etiam *Mediolanen.*, 18 Apr. 1863; *Brixinen.*, 12 Sept. 1868; *Tortonen.*, 18 Jul. 1868, etc., in quibus in eadem facti specie S. C. pro diversis circumstantiis aliquando reposuit pro dispensatione, aliquando contra.

Manu sinistra inhabilis ex apoplectico morbo sacerdos obtinuit dispensationem pro Missae celebratione in *Aesina*, 26 Nov. 1864. Peracto enim experimento coram caeremoniarum magistro, ipse non valebat hostiam frangere supra calicem dextera tantum manu, nec eadem manu extergere patenam super calicem, sed haec peragere debebat adjutus ab altero sacerdote. S. C. reposuit: « Dummodo adsit populi necessitas et celebret cum assistentia alterius sacerdotis vel diaconi, pro gratia remittenda arbitrio et prudentia eminentissimi episcopi dispensationis et rehabilitationis, facto verbo cum SSmo ». E contrario in *Lauretana*, 2 Nov. 1847, haec dispensatio negata fuit sacerdoti qui ex eodem apoplectico morbo habebat manum dexteram inhabilem, et insuper non poterat decenter genuflectere ob cruris impe-

dimentum. Tandem in *Sutrina*, 28 Febr. 1807, haec dispensatio data fuit cum solitis clausulis sacerdoti qui paralyysi utriusque manus laborabat, ita ut sine assistentia celebrando, versaretur in periculo evertendi calicem aut alias inferendi irreverentias sacramento; quae tamen pericula cavere poterat per assistentiam alterius sacerdotis qui vinum et aquam in calicem infunderet, eundem palla cooperiret et detegeret, in oblatione, elevatione et sumptione sustineret, etc.

264. Illum cui duo *digiti* cum medietate palmae abscissi sunt, esse irregularem pro Missae celebratione traditur expresse in *cit. cap. 2, De clerico aegrotante, etc.* Est etiam irregularis qui caret pollice aut indice ex toto vel ex parte, aut eos ineptos habet, etsi sacerdos taliter vitiatus probabiliter licite possit in casu necessitatis eucharistiam distribuere (1). Ad ordines recipiendos dispensatio ab hac irregularitate denegata fuit in *Policastren.*, 21 Mart. 1863, in qua orator carebat digito medio manus dexteræ unaque phalange indicis, atque insuper erat gracilior aliis digitis; in *Burgen.*, 23 Jan. 1864, in qua orator carebat dimidia parte superioris phalangis pollicis et indicis manus dexteræ, etc. At licet S. C. C. difficilior sit in concedenda hac dispensatione ad tonsuram et ordines recipiendos, tamen non desunt exempla. Ita in *Maceraten.*, 17 Dec. 1853, in qua F., nomen daturus Ordini Capuccinorum, carebat tertia phalange indicis sinistrae manus; in *Burdigalen.*, 23 Jan. 1856, in qua F. carebat duabus primis phalangibus indicis manus dexteræ; in *Utinen.*, 8 Jul. 1865, in qua orator pollice sinistrae manus carebat, etc. Sacerdoti vero pro Missae celebratione dispensatio data fuit, e. g. in *Sabarien.*, 6 Jun. 1863 in qua, cum orator indicem et pollicem sinistrae manus amisisset, sed per digitos artificiales omne periculum in celebrando et populi admiratio removeretur, S. C. C. reposuit: « Attentis peculiaribus circumstantiis, pro gratia dispensationis et habilitationis, injuncto tamen onere, ut amissis digitis suppleatur duobus digitalibus argenteis inauratis juxta relata

(1) S. Alph., VI, n. 244; VII, n. 408.

ab episcopo, et dummodo his digitalibus in nulla alia actione utatur, et ea reverenter custodiat in capsula, facto verbo cum SSmo ». Est quoque irregularis ille qui caret tribus ultimis digitis in quacumque manu: item qui eos ita debiles habet in manu dextera ut ad sumendum calicem deberet sejungere indicem a pollice. In hoc casu S. C. C. in *Meliten.*, 17 Dec. 1853 censuit dispensationem concedendam esse sacerdoti pro Missae celebratione « indicta tamen oratori lege ut ante sumptionem digitos super calicem diligenter abstergat »; sed in *Patavina*, 27 Apr. 1867, in eodem casu dispensatio negata fuit clerico promovendo. Tandem non est irregularis neque ille qui habet sex digitos, neque qui caret uno tantum ex ultimis digitis ex *can. 11, dist. 55*, in Decreto, neque fortasse qui caret duobus ultimis digitis, praesertim in manu sinistra (1).

265. *Claudus*, qui sine baculo nequit ad altare ire et stare, est irregularis, ex *can. 57, dist. 1, de consecr.*, in Decreto, tum ad ordines recipiendos, tum ad Missae celebrationem.

Item qui nimium claudicat, etsi forte baculo non indigeat, et nequit Missae caeremonias rite peragere. Sed ut exinde ei qui jam sacerdos est, Missae celebratio interdicitur, indecentia gravior debet esse. S. C. C. in *Comaclen.*, 3 Dec. 1863, reposuit pro gratia dispensationis et habilitationis, facto verbo cum SSmo, ad ordines sacros recipiendos, clerico qui genu dexterum flectere non poterat, ideoque genuflexionem facere debebat genu sinistro, et claudicabat aliquantulum, licet baculo non indigeret. E contrario in *Cathacen.*, 17 Dec. 1859, dispensatio negata fuit pro Missae celebratione sacerdoti qui cruribus adeo erat praepeditus ut non nisi manu super humerum assistentis posita ad infimum altaris gradum genuflectere valeret, perque alios gradus claudicando ascenderet et descenderet, genuflexiones, circulos sacros haud convenienter exequeretur, ita ut deformitas ipsius populo magnae esset admirationi. Sed in *Januen.*, 29 Nov. 1862, concessa fuit parochi pauperi qui ita tibiaram debilitate

(1) Tournely, apud S. Alph., VII, n. 406; Folium S. C. C. in *Malac.*, 6 Maii 1775, § 4.

infirmus erat, ut in celebratione Missae non posset ad populum perfecte se vertere, neque profundam genuflexionem peragere, sed eam tantum vix indicare, pedem scilicet retrahendo, et caput humerosque inclinando; qui insuper scipionibus innixus ad altare pergebat, ibique fulcris dimissis, vestes sacras induebat et Missam celebrabat.

At qui claudicat aliquantisper, sed nec baculo indiget, nec impeditur Missae caeremonias explere, nullo pacto irregularis est, ex *can. 18, dist. 55*, in Decreto.

Est etiam irregularis qui pedem habet *varum*, ut medici aiunt, idest inclinatum versus pedem alterum; qua in specie S. C. C. in *Soanen-Pitilianen.*, 22 *Sept.* 1866, reposuit pro gratia, facto verbo cum SSmo, ad ipsam primam tonsuram recipendam.

Item qui crura habet adeo distorta ut ne veste quidem talari hic defectus tegi valeat, aut qui cruribus vel etiam toto corpore contremiscit, de quo vide S. C. C. in *Pennen.*, 28 *Jan.* 1832; aut tandem qui habet pedem amputatum, licet loco ejus ligneum supposuerit, aut aridum. Adolescenti pedem sinistrum ligneum habenti, ita ut bene incederet, S. C. C. dispensationem negavit ad primam tonsuram in *Bergomen.*, 22 *Sept.* 1822; eandem concessit in *Mathe-licen.*, 5 *Maii* 1866, clerico professo Ordinis Fratrum Minorum, qui amputationem pedis dexteri passus crure mechanico deambulabat.

266. Sunt etiam irregulares *monstruosi*; scilicet *gibbosi*, si habent gibbam enormem, aut quae conjungitur cum nimia deformitate vel debilitate; prout si nequirent recto capite stare; *pygmaei* sive *nani*, qui ita breves statura sunt, ut ad risum moveant, praesertim si habent caput ingens, aut brachia extendere non possint, prouti necesse est ad altaris ministerium; qui habent *nasum deformem*, nempe valde distortum, aut valde dimissum, aut promissum (1); tandem *hermaphrodytae*, de quibus scilicet dubitatur utrum masculi sint an foeminae, ex ipso jure divino arcentur, ne clericalis promotio periculo nullitatis exponatur (*n. 126*).

(1) S. Alph., VII, n. 410.

c) De irregularitate ex defectu fidei ratione baptismi in aetate adulta recepti, aut dilati usque ad extremum vitae.

267. Heic agitur de *neophyto*, idest recenter baptizato in aetate adulta, et de *clinico*, uti aiebant, nempe de illo qui, licet ex parentibus christianis ortus, ac in fidei veritatibus instructus, tamen baptismum differt, illumque non suscipit nisi in gravi infirmitate constitutus, mortis metu.

268. Ad neophytos quod attinet, ipse S. Paulus, 1^a *ad Tim.*, III, 6, prohibet ipsum promoveri ad episcopatum: *Non neophytum, ne in superbiam elatus in judicium incidat diaboli*; sed verosimile est S. Paulum nomine episcopi includere et simplices sacerdotes. Concilium Nicaenum I, *can. 2*, vetat eos ordinari in episcopos et sacerdotes; concilium Arelatense II, *can. 1*, in diaconos et sacerdotes; concilium Sardicense, *can. 13*, in episcopos, presbyteros et diaconos. Quamquam vero canones de aliis inferioribus gradibus sermonem non habeant, tamen certum est, saltem in hodierna disciplina, neophytum nec illòs recipere posse, cum sint praeparatio et via ad gradus hierarchicos. Ratio hujus irregularitatis est quia neophytus non praesumitur satis firmus et instructus in fide; insuper non decet illum qui nuper Christo natus est per baptismum, ducem aliorum per ordinationem constitui; et tandem ad dignitatem clericalem evector, praesertim in altioribus gradibus, neophytus facile posset in superbiam efferri.

269. Porro doctores passim tradunt hanc irregularitatem per se cessare quando quis non est amplius neophytus, idest recenter baptizatus, aut quando experimento probatus, est firmus et instructus in fide, ac simul humilitate, prudentia aliisque virtutibus necessariis praeditus, licet deinde minime conveniant quandonam quis non sit amplius neophytus, aut quantum temporis neophyti probationi sit praemittendum, nonnullis requirentibus unum annum, aliis biennium, aliis decennium, aliis tandem putantibus id remitti arbitrio et prudentiae episcopi (1).

(1) Ben. XIV, *De syn.*, XII, I, n. 6; Suarez, *De censuris*, disp. XLIII, sect. III, n. 5 sequ.

Si haec vera essent, non haberetur in casu vera et proprie dicta irregularitas (n. 169), sed simplex temporanea prohibitio. At e contrario probabilius putamus canones supra citatos ita esse intelligendos ut neophytus a statu clericali arceatur pure et simpliciter etiam pro tempore quo non amplius est neophytus seu recenter baptizatus.

Ducimur in primis ex praxi Sedis Apostolicae, quae est ut in aetate adulta baptizati, licet non recenter, ad primam tonsuram et ordines non promoveantur, nec de beneficiis provideantur, nisi obtenta dispensatione a Sede Apostolica. Et quidem haec dispensatio conceditur, teste Honorante, *Praxis, etc., cap. I, not. X*, prius pro tonsura et ordinibus minoribus, deinde pro sacris, et impetratur per organum tribunalis S. U. Inquis., licet obtineri possit quoque per S. C. C.

Haec canonum interpretatio confirmatur ex responsione ejusdem S. C. in *Adrianensi, 31 Maii 1783*. Gregorius D. ex parentibus Judaeis natus, in vigesimo secundo aetatis anno constitutus, a quinque annis baptizatus erat, et a duobus annis in seminario Adriensi commorabatur. Cum ecclesiasticae militiae nomen dare cuperet, petiit dispensationem, episcopo optimum de ipsius moribus, pietate, sacramentorum frequentia, religionis fervore, ac diligentia in studiis ferente testimonium. Propositis dubiis: « 1° An constet de irregularitate in casu? Et quatenus affirmative; 2° An locus sit dispensationi in casu? » S. C. reposuit: « Ad 1um affirmative. Ad 2um affirmative, nempe esse locum dispensationi, arbitrio episcopi ».

Eadem S. C. in *Pragensi, 12 Mart. 1759*, rescripsit Franciscum B. e parentibus Judaeis ortum, et secundo aetatis anno baptizatum, non indigere dispensatione ab irregularitate; item in *Milevitana, 13 Aug. 1713*, ubi agebatur de natq. e parentibus Turcis et in infantili aetate baptismi aquis regenerato. Sane ii numquam fuerunt neophyti, seu recenter baptizati in *aetate adulta*, et ratio irregularitatis deficit prorsus. Concludendum igitur probabilius baptismum in aetate adulta receptum secumferre proprie dictam perpetuam irregularitatem. Sed ob contrariae sententiae probabilitatem,

haec irregularitas pro tempore quo promovendus non est amplius neophytus, erit dubia, ideoque vide n. 162 sequ.

270. De *clinico* concilium Neocaesariense in *can. un., dist. 57*, in Decreto, sancivit: « Si quis, in aegritudine constitutus, fuerit baptizatus, presbyter ordinari non debet. Non enim fides illius voluntaria, sed ex necessitate est; nisi forte postea ipsius studium et fides probabilis fuerit, aut hominum raritas exegerit ». Et Cornelius Papa in epist. ad Fabium episcopum Antiochenum, apud Eusebium, *Hist. eccl., lib. VI, cap. XXXII*, referens Novatum fuisse sic baptizatum, et quemdam episcopum maxime desiderasse illum ordinare, subdit id fuisse prohibitum: « Quoniam minime licebat quemdam in lecto propter morbum baptizatum, sicut huic contigerat, in clerum assumi ». Proinde clinicus arceatur non a presbyteratu solum, sed ab omnibus gradibus clericalibus, non ex delicto dilationis baptismi, quod delictum ipso baptismate deletur, sed ex defectu fidei, quia eorum fides jure meritoque habetur suspecta (1), et non decet talem ordinari.

271. In relato canone concilii Neocaesariensis permittitur clinicum ordinari *si forte postea ipsius studium et fides probabilis fuerit, aut hominum raritas exegerit*. Sed doctores non conveniunt num etiam in his duobus casibus dispensatio necessaria sit, ut clinicus licite promoveatur, aliis putantibus nullam dispensationem proprie dictam requiri, ne illam canonis clausulam inutilem dicamus, aliis requirunt dispensationem episcopi, aliis tandem dispensationem R. P. (2). Sed cum in citata epistola Corneli Papae de nulla exceptione mentio fiat, putamus, sicuti pro promotione neophyti probatae fidei et virtutis, et a longo jam tempore baptizati (n. 269), ita pro promotione clinici dispensationem R. P. esse in omni casu necessariam. Huic sententiae favere videtur Benedictus XIV, *De syn., XII, VI, n. 7*, ubi ait clinicos numquam ad sacram ordinationem esse admitteudos. Si deinde clinicus appareat firmae fidei et virtutis, praesertim si rari sint viri qui velint statum clericalem amplecti, eae erunt rationes pro hac dispensatione obtinenda.

(1) Suarez, *De censuris, disp. XLII, sect. I, n. 5*.

(2) Suarez, *l. c., n. 6*.

272. Dubitari autem potest num sit irregularis et ille qui baptismum recepit, non quidem in lecto decumbens propter gravem infirmitatem, sed constitutus in alia necessitate, e. g. ad grave damnum temporale evitandum. Plerique affirmant (1), quia in casu non videtur argumentum a simili, sed ex identitate rationis; quia lex non fundatur in speciali ratione aegritudinis, sed formaliter in ratione necessitatis, quae eadem vel major est in consensu per vim et metum gravem extorto; et ipsa experientia docet non expedire ordinare homines sic baptizatos, quia maxime inconstantes in fide inveniuntur. Sed his non obstantibus, putamus veram irregularitatem in casu non adesse, quia fatendum est hunc casum non esse in jure expressum. Equidem in ipso ratio legis pro alio casu latae verificatur, sed id non sufficit ad irregularitatem adstruendam. Caeterum, ipso fatente Suarez, sententia pro irregularitate est tantum probabilis: unde irregularitas est dubia. Sed prudentia suadet taliter baptizatos ex necessitate non esse promovendos nisi cum magna cautela.

d) De irregularitate ex daemonis possessione.

273. Illum qui in *actuali* daemonis possessione est, non posse ad tonsuram et ordines promoveri, nimis clarum est; sed id potius ex jure divino quam ex jure canonico est repetendum. Item nec in susceptis ordinibus ministrare potest; prout praescribit Gelasius I R. P. in *can. 5, dist. 33*, in Decreto, qui desumptus est ex epistola ad universos episcopos per Lucaniam constitutos a laudato Pontifice missa. « Usque adeo sane comperimus, ait Gelasius, illicita quaeque prorumpere, ut daemonicis, similibusque passionibus irretitis, ministeria sacrosancta tractare tribuatur. Quibus si in hoc opere positus aliquid propriae necessitatis occurrat, quis fidelium de sua salute confidat, ubi ministros ipsos curationis humanae tanta perspexerit calamitate vexari? Atque ideo necessario removendi sunt, ne quibuslibet pro quibus Christus est mortuus, scandalum generetur infirmis,

(1) Suarez, *l. c.*, n. 7; Majolus, *cap. X*; Boenninghausen, *I, pag. 103*.

etc. ». Idem etiam traditur in *can. 3, cit. dist. 33*, qui tribuitur Pio Papae, sed revera est concilii Toletani XI (a. 675), atque ita legendus est: « Ut nulli de his qui aut in terram arrepti a daemonibus eliduntur, aut quovis modo vexationis incursum efferuntur, vel sacris audeant ministrare altaribus, vel indisci se divinis ingerant sacramentis, exceptis illis qui corporum incommoditatibus dediti, sine hujusmodi passionibus, in terram approbantur elisi, qui tamen et ipsi tandem erunt ab officii sui ordine et loco suspensi, quousque unius anni spatio per discretionem episcopi inveniuntur ab incursum daemonum alieni ». Videamus nunc de illis qui olim fuerunt a daemone possessi, sed modo liberati sunt.

274. In primis circa quaestionem utrum ii sine dispensatione promoveri valeant necne, non omnes conveniunt: et variae opiniones cum suis auctoribus referuntur in *Mediolanensi*, 10 Jun. 1724. Nonnulli, sine ullo jure, censent eos promoveri posse ad primam tonsuram et minores ordines, non vero ad majores. Alii putant posse promoveri ad omnem gradum, nisi ex memoria morbi remanserit aliqua infamiae nota et offensionis, innixi *can. 78 Apostolorum*, ibi: « Si quis daemone habet, clericus non efficitur, sed nec cum fidelibus preces fundito. Mundatus vero recipitor, et si fuerit dignus, efficitur scilicet clericus ». Tandem alii opinantur non posse umquam promoveri ad ullum gradum, addentes canonem apostolicum eo tempore editum fuisse quo ex una parte pauci inveniebantur qui clerici esse vellent, et ex alia non rari erant energumeni. Proinde in hac sententia ex praeterita daemonis possessione oritur proprie dicta irregularitas, ideo inducta quia revera promotio illius qui fuit energumenus, dedecet status clericalis dignitatem et sanctitatem, ejusque ministerium foret profecto minus honorabile ac minus utile, nec est impossibile aut improbabile ipsum a daemone aliquando rursus vexatum iri.

275. Haec ultima sententia communior (1) et vera est. Citari pro ea solent *can. 3 et 5, dist. 33*, in Decreto; sed ex

(1) Suarez, *De censuris, disp. LI, sect. I, n. 7*; S. Alph., *VII, n. 399*; Sayrus, *De censuris, VI, IX, n. 14*; Bonacina, *tom. I, disp. VII, punct. II, prop. I, n. 24*; Majolus, *II, n. 17*, etc.

dictis patet hos canones rem non evincere. E contrario haec doctrina traditur in *can. 2, ejusd. dist. 33*, ubi prohibetur ordinari illum qui *afflictione diaboli vexatus est*; et in *can. 4, ejusd. dist.*, ibi: « Clerici qui in adolescentia a daemonebibus cognoscuntur obsessi, ad superiorem sacri regiminis gradum ascendere non possunt ». Equidem relatus *can. 2* qui tribuitur S. Gregorio M., non est genuinus; sed relatus *can. 4*, qui adscribitur Nicolao I. R. P., authenticus est, et insuper ambo canones referunt receptam disciplinam, prouti patet ex duobus sequentibus responsionibus S. C. C. Prima habetur in *Panormitana, Dispensationis, 10 Apr. 1685*. Nam Frater Mansuetus de Panormo, clericus Ord. Min. Obs. Ref. S. Francisci ejusdem provinciae, exponens S. Poenitentiarie se per aliquod tempus a daemone obsessum jam a biennio integro liberatum fuisse, supplicavit secum dispensari super irregularitate exinde contracta ad effectum suscipiendi ordines sacros. At S. Poenitentaria, audito procuratore generali qui ita retulit: « L'esposto dell' oratore è vero, come appare da una fede autentica sottoscritta da religiosi degni di fede e confermata da quel suo superiore provinciale: onde si potrà graziare, se tanto parerà a sua Beatitudine » (1), instantiam remisit ad hanc S. C., cui proinde supplicatur declarare, an petita dispensatio oratori sit concedenda. S. C. respondit: « Pro nunc negative ». Altera habetur in cit. *Mediolanensi, 10 Febr. et 2 Dec. 1724*. Nam cum H. qui fuerat energumenus, sed a duobus annis nullam passus erat vexationem, peteret dispensationem ab irregularitate ad primam tonsuram et ordines recipiendos, propositis dubiis: « 1° An orator sit de jure irregularis quoad ordines suscipiendos in casu? Et quatenus affirmative; 2° An ei sit dispensatio concedenda in casu? »; S. C. tandem reposuit die 2 Dec. 1724: « Ad 1um affirmative; Ad 2um pro nunc negative ».

276. At si quis passus est daemonis incursum post re-

(1) Latine: Exposita a superiore sunt vera: prout apparet ex testimonio autentico subscripto a religiosis fide dignis et confirmato ab illo superiore provinciali: quapropter poterit gratia ei concedi si ita videbitur Suae Beatitudini.

ceptos ordines, potest ex permissione episcopi aut sui superioris regularis Missam celebrare aut in aliis ordinibus solemniter ministrare, postquam constiterit liber evasisse. Id omnes admittunt, citantes *can. 3, dist. 33*, in Decreto. Sed Gratianus male refert hunc canonem concilii Toletani XI, qui legendus est modo quo eum nos retulimus *n. 273*; et significat illos qui ex infirmitatibus corporalibus in terram approbantur elisi, posse in susceptis ordinibus ministrare, si unius anni spatio constiterit iudicio episcopi non esse energumenos. Ceterum ipse Suarez, *l. c., n. 7*, animadvertit tempus probationis remitti prudenti superiorum arbitrio.

e) Irregularitas ex nonnullis morbis physico-moralibus.

277. Praeter vitia corporis ac daemonis possessionem de quibus supra, sunt etiam nonnulli morbi physico-morales qui irregularitatem inducunt.

278. In primis *epilepticos*, dum morbo vexantur, non posse ad ordines promoveri, omnes admittunt; et licet non sit canon qui id directe tradat, tamen non immerito id deducitur ex illis canonibus qui epilepticis prohibent ordinum receptorum exercitium quosque nos infra citamus. Imo doctores communiter docent epilepticum ad ordines suscipiendos esse irregularem, etsi convalescit, quia vix perfecte convalescere censetur (1). Haec doctrina quamquam nullo jure cauta sit, tamen vera est et retinenda, quia est conformis praxi S. C. C., saltem quando agitur de caduco morbo post pubertatem contracto. Revera in *Reatina et Sutrina, 14 Maii 1831*, ad instantiam clerici epileptici qui tamen in comitalem morbum per sexdecim menses vix incidisse videbatur, quique iudicio medici convulsionibus agitabatur potius ex indigestione quam ex vera epilepsi, reposuit: « Pro gratia dispensationis ab irregularitate, dummodo ante promotionem ad subdiaconatum in morbum non incidit, et firma eadem conditione pro susceptione reliquorum ordinum citra dispensationem ab interstitiis, arbitrio et concien-

(1) S. Alph., VII, n. 399; Suarez, *disp. LI, sect. I, n. 4-8*, cum Croix, Bonacina, Roncaglia aliisque passim.

tiae episcopi Reatini, facto verbo cum SSmo ». Vide etiam *Treviren.*, 27 Jan. 1866, 26 Jan. 1867, 11 Jun. 1868; et *Fulginaten.*, 25 Jan. 1806.

Diximus saltem quando agitur de caduco morbo post pubertatem contracto; nam si epilepsis apparuit ante pubertatem et deinde per plures annos cessavit, ita ut moralis certitudo sit iudicio medicorum de ejusdem totali ac perfecta cessatione, putamus probabilem esse sententiam Cabassutii et Tournely, apud S. Alph., *l. c.*, nempe etiam prohibitionem recipiendi ordines in casu cessavisse: certe dispensatio facile obtineretur.

Ex his apparet hunc terribilem morbum veram irregularitatem secumferre, saltem si post pubertatem supervenerit; quia revera ratio reverentiae ac dignitatis status clericalis exigit, ut ii infelices viri ab ordinibus removeantur.

279. Quid vero de ordinum exercitio, si quis post ordines receptos caduco morbo corripiatur? In *can. 1, caus. 7, qu. 2*, in Decreto, quem Gratianus corrupte refert, Alexander II ita circa propositam quaestionem statuit, emendatis Gratianae lectionis erroribus: « Consulimus itaque ut si frequenter hoc morbo (caduco) tangitur (presbyter), ab oblatione omnimodis et Missarum celebratione prohibeatur. Indecens enim est et periculosissimum ut hoc ei accidat, quatenus in consecratione eucharistiae morbo victus epileptico cadat. Si vero Dei misericordia convaluerit, quandoquidem non culpa sed infirmitas est in causa, eum sacrificare jam non interdiciamus ». Id confirmat etiam Gelasius Papa in *can. 2, ejusd. caus. et qu.* Igitur si Dei misericordia convaluit, potest in susceptis ordinibus ministrare; si frequenter cadit, non potest. Exinde doctores deducunt posse quoque, si raro morbo corripitur, idest juxta S. Alph., *l. c.*, semel in mense, saltem si infirmus cadens non edat confusas voces, nec despumet ore, de quo casu agit Gelasius Papa, *l. c.*

280. Haec doctrina laxior videtur, nec adamussim cohaeret praxi S. C. C., ut patebit ex exemplis quae subjicimus.

Nam in *Aturen.*, 24 Sept. 1832, J. parochus comitali morbo corripiebatur non certis aliquibus temporibus, sed

sex, octo vel decem circiter vicibus per annum, ordinarie de adventu morbi praemonebatur, ita ut si in altari esset, posset in sacrarium tempestive redire, et post horae quadrantem sensus recuperabat. Fidelibus qui parochum singulari prosequabantur veneratione, nullum scandalum erat, et vicarius eidem celebranti assistebat. Episcopo petenti dispensationem S. C. reposuit: « Consulendum SSmo pro concedenda dispensatione ».

In *Nanneten.*, 21 Jun. 1831, episcopus declaraverat irregularem parochum qui a duobus annis morbo comitali laborabat. Parochus, adhibitis remediis, ita convaluerat ut a pluribus mensibus in morbum non incidisset. Episcopus deinde petiit dispensationem, affirmans parochum, qui praesentiebatur morbi aggressionem, in actu Missae numquam cecidisse, sed duabus vicibus ante Missam et semel post Missam in sacrario: insuper medicum declarasse morbum illum non esse comitalem morbum saltem gravis indolis, sed potius defectionem cordis et nervorum; tandem ab anno jam parochum relapsum non esse. S. C. reposuit: « Pro gratia dispensationis et rehabilitationis, arbitrio, conscientiae et juxta votum episcopi, facto verbo cum SSmo ». Cum vero morbus deinde rursus apparuisset, et quidem cum magna frequentia, parochus a re sacra rursus abstinere debuit. Et cum episcopus pro eo licentiam petiisset praedicandi, catechizandi et confessiones audiendi, asserens parochum numquam a morbo improvise opprimi, sopore et capitis gravedine moneri ante crismum, ita ut tunc a sacris ministeriis tempestive posset abstinere, S. C. reposuit die 3 Aug. 1833: « Juxta exposita non indigere ». Demum parochus, cum adhibitis nonnullis remediis, fere pristinam recuperasset sanitatem, ita ut a quindecim mensibus tres tantum easque leves passus esset nervorum agitationes, et ideo petiisset rursus rehabilitationem ad Missae celebrationem, S. C. die 19 Apr. 1845 reposuit: « Pro gratia dispensationis, et rehabilitationis ad sacrosanctum Missae sacrificium cum assistentia alterius sacerdotis, et cum reincidentia si in morbum relabatur, arbitrio episcopi, facto verbo cum SSmo ».

Putamus igitur sacerdotem epilepticum tunc tantum posse ex permissione episcopi **vel** superioris regularis, si ipse est regularis, sacra peragere, quando iudicio medicorum morbum evanuisse constiterit.

281. Quae diximus de epileptico morbo immerito applicares aliis morbis qui cum epilepsi habent aliquam similitudinem, sed non sunt vera epilepsis iudicio medicorum; nam canones de epilepsi loquuntur, quae est inter omnes morbos gravissimus et omnibus ferme humanis remediis resistit, licet, ut supra innumus, in pubertate aliquando curetur; ac proinde irregularitas pro eodem statuta contra regulas juris ad alios morbos similes deduceretur.

282. At quae de epilepticis explicavimus, repetenda sunt de *mentecaptis* sive amentibus sive dementibus (1). Proinde mentecaptus promoveri nequit non solum dum morbo laborat etiam in lucido intervallo, quod sane patet, sed etiam si postea convaluerit. Auctores passim citant *can. 2, dist. 33*, in Decreto: « Clericum non ordinandum..... qui in furiam aliquando versus insanivit ». Hic canon vim certam legis habere non potest, cum sit incerti auctoris, sed de re non est controversia. Haec autem irregularitas non oritur nisi ex vera amentia quae non provenerit ex accidenti, puta vi febris, vulneris, irae aut alterius passionis transeuntis, sed ex causa permanenti et habituali. Si autem amentia supervenit post ordines receptos et nominatim post receptum sacerdotium, tunc tantum licet Missam celebrare ex permissione episcopi aut superioris regularis, cum morbus evanuerit iudicio medicorum.

283. Tandem promoveri profecto nequit *fatuus* seu *stupidus*, ita ut scientiam pro presbyteratu necessariam numquam assequi possit. Item qui febre continua laborat (non autem periodica ac levi) **vel dolore capitis** gravi, ita ut Missam celebrare nequeat sine periculo deficiendi aut graviter errandi. Item qui sic laborat *tussi* ut in suscipienda eucharistia sit periculum eam rejiciendi ex ore. Demum *abste-*

(1) Vide nostrum *Tractatum canonicum de matrimonio*, n. 779; Suarez, *De censuris*, disp. LI, sect. I, n. 3.

mius qui vinum sumere nequit sine periculo evomendi (1). Si omnes ab ordinibus recipiendis aut exercendis impediuntur jure divino; et non amplius impediuntur, si convaluerint; ideoque haec infirmitates aut defectus constituunt totidem, non irregularitates, sed simplicia impedimenta; quae tamen heic nos posuimus ob connexionem materiarum.

f) De irregularitate ex infamia.

284. Infamia, a praepositione *in*, quae privationem importat, et a verbo *fama*, est diminutio famae, seu famae damnus, ut dicitur *l. 8, C., Ex quibus causis infamia irrogatur*. Atqui fama absolute dicta in bonam partem accipitur pro existimatione bona. Ergo infamia est bonae famae seu bonae existimationis diminutio. Atqui existimatio in *l. 5, ff., De var. et extraord. cognit.*, optime definitur a Calistrato: *Illae sae dignitatis status legibus et moribus confirmatus*, ubi dignitas (humana) significat qualitatem qua quis inter probos et honestos censi meretur, munerum et honorum habetur capax in societate, injuria et obrectatione indignus. Igitur infamia est diminutio status hujus dignitatis vel qualitatis, qui prius erat intactus lege et moribus seu opinione gravium et proborum, modo non est amplius intactus.

285. Infamia cujus notionem dedimus, dividi communiter solet a canonistis in infamiam *juris*, quae dicitur etiam *legalis*, et infamiam *facti*, quae etiam *popularis* vel *vulgaris* appellatur. Haec divisio reprehenditur a nonnullis peritis in jure civili Romano (2), quod revera nomen infamiae reservat tantum infamibus infamia juris. Sed hoc non obstante, divisio cohaeret notioni datae, et retinenda est ad confusionem idearum in hac materia haud obvia evitandam. Nam si status dignitatis qui fuerat illaesus, jam non firmatur lege, licet adhuc integer sit in opinione gravium et proborum, habes profecto infamiam, idest diminutionem bonae existimationis seu bonae famae; quae infamia non imme-

(1) S. Alph., VII, n. 409.

(2) Donellus, vol. V, lib. XVIII, cap. VI, n. 5; D'Annibale, I, § 121.